

***Przebieg prac nad
Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020:
Regiony, Miasta, Obszary wiejskie***

Elżbieta Bienkowska
Minister Rozwoju Regionalnego

Warszawa, 14 lipca 2010 r.

Proces opracowania dokumentu

- ✓ **Opracowanie Tez i założeń do Krajowej strategii rozwoju regionalnego – przyjęte przez Radę Ministrów dnia 16 grudnia 2008 r.**
- ✓ **Projekt KSRR 2010-2020 z dnia 9 września 2009 r. przedmiotem debaty publicznej w 16 miastach wojewódzkich - wrzesień/październik 2009 r.**
- ✓ **Przygotowanie Prognozy Oddziaływania na Środowisko (prezentacja projektu Prognozy 16 marca 2010 r. w siedzibie MRR)**
- ✓ **Ocena ex-ante KSRR (Prezentacja raportu z oceny ex-ante dnia 1 kwietnia 2010 r. w siedzibie MRR)**
- ✓ **Konsultacje międzyresortowe od 14 marca do końca kwietnia 2010 r., w tym spotkania bilateralne z niektórymi resortami**
- ✓ **Przyjęcie projektu KSRR z dnia 19 maja 2010 r. przez Komitet ds. Europejskich Rady Ministrów (KSE) dnia 25 maja 2010 r.**
- ✓ **Przyjęcie projektu KSRR przez Stały Komitet Rady Ministrów (KRM) dnia 27 maja 2010 r. oraz 10 czerwca 2010 r. po przedstawionej ujednoczonej wersji KSRR**
- ✓ **Przyjęcie KSRR przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.**
- ✓ **Partnerski sposób opracowania strategii - konferencje, warsztaty, grupy robocze, konsultacje i uzgodnienia z udziałem resortów, samorządów, naukowców i praktyków**

Najważniejsze zmiany w wyniku konsultacji międzyresortowych

- ✓ Wyjaśnienie modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnego we wprowadzeniu
- ✓ Dodanie rozdziału *Cele KSRR w układzie trzech wymiarów strategii: regiony – miasta – obszary wiejskie* – z opisem i tabelą
- ✓ Przekrojowe uzupełnienie wszystkich celów o kwestie związane z uczeniem się przez całe życie (*lifelong learning – LLL*)
- ✓ Uzupełnienie opisu celu dot. usług dla mieszkańców wsi o kwestie zwiększenia dostępu do edukacji wyższej
- ✓ Uzupełnienie opisów celów w zakresie ubóstwa
- ✓ Rozszerzenie opisu wyzwań i celów w zakresie turystyki
- ✓ Uzupełnienie opisów celów odnośnie nazewnictwa i zakresu działań w poszczególnych sektorach (np. transport)
- ✓ Zmiana nazwy *Zintegrowanych programów regionalnych (ZPR)* na: *Ramowe zintegrowane programy regionalne (RZPR)* i uzupełnienie opisu
- ✓ **Usunięcie zapisów wskazujących kluczową rolę MF i MI w polityce regionalnej**
- ✓ Uzupełnienie listy wskaźników

Cele polityki regionalnej

- ✓ Układ celów odzwierciedla podstawowe obszary oddziaływania KSRR do 2020 r.
- ✓ Tworzy **triadę: konkurencyjność – spójność – sprawność**

Specjalny cel ukierunkowany na zdolność instytucjonalną do zarządzania rozwojem –
nowość w polityce regionalnej

Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym

Model polaryzacyjno-dyfuzyjny

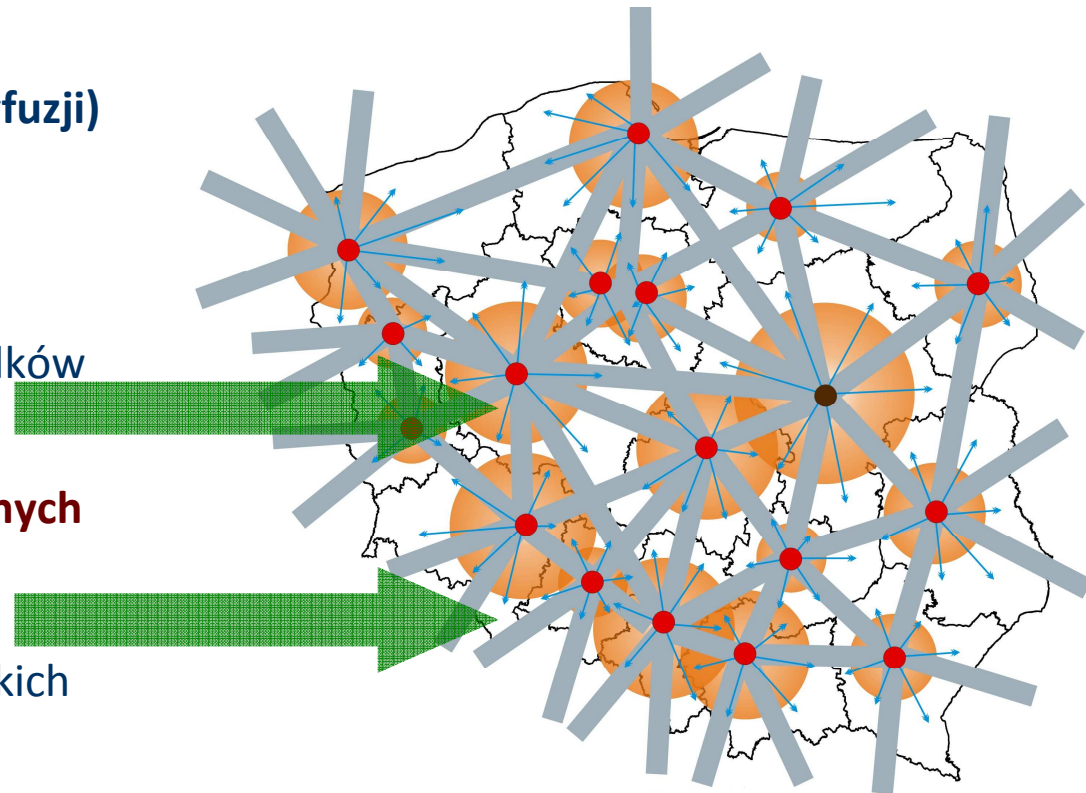
- **Model polaryzacyjno-dyfuzyjny** – proponowany w Raporcie Polska 2030
- **W KSRR model polaryzacyjno-dyfuzyjny** wykorzystywany jest do określenia celów i instrumentów ich realizacji w kontekście przestrzennym
- **Koncentracja** działalności i funkcji w pewnych obszarach, najczęściej w największych i najbardziej dynamicznych ośrodkach miejskich **to naturalny proces w gospodarce wolnorynkowej**; jest ona **korzystna dla poprawy konkurencyjności kraju**, tworzenia miejsc pracy i zmniejszenia kosztów transakcyjnych, ale **jednocześnie prowadzi do nierównomiernego rozmieszczenia** sił wytwórczych i **rodzi obawy** o możliwości pełnego włączenia w procesy rozwoju wszystkich mieszkańców i wykorzystania wszystkich potencjałów terytorialnych

- **Polityka regionalna kładzie nacisk na rozwijanie mechanizmów wzmacniających rozprzestrzenianie impulsów rozwojowych (dyfuzję)** - proces ten będzie przyczyniał się do budowy tożsamości regionalnej i podnoszenia konkurencyjności wszystkich regionów
- Obok mechanizmów **dyfuzji z centrów rozwoju** (stolic województw), polityka regionalna działa na rzecz **wzmocnienia i wykorzystania endogenicznego potencjału wszystkich terytoriów** oraz promuje równy **dostęp do usług publicznych** postrzegany jako czynnik decydujący o możliwościach pełnego uczestniczenia w rozwoju regionów

Dwa wymiary rozprzestrzeniania (dyfuzji) procesów rozwojowych:

- **rozszerzanie stref** największego pozytywnego oddziaływania ośrodków wojewódzkich
- **wzmacnianie zdolności absorpcyjnych** na obszarach województw – w miastach subregionalnych, powiatowych i na obszarach wiejskich

1.2 - Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi

zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów

wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich

wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych

wykorzystanie potencjału specjalizacji terytorialnej

rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego

wsparcie dla lokalizacji inwestycji zewnętrznych

zwiększanie innowacyjności przedsiębiorstw i instytucji regionalnych

wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu (IOB)

1.3 - Działania horyzontalne

dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne

wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego

współpraca międzynarodowa

Równoległe do prac nad dokumentem trwają działania związane z wypracowaniem szczegółowych rozwiązań wdrożeniowych KSRR, m.in. w zakresie:

- ➔ zmian mechanizmów alokacji środków finansowych w ramach polityk publicznych w celu ich ukierunkowania przestrzennego („terytorializacja”)
 - + szczegółowe rozwiązania legislacyjne;
- ➔ racjonalizacji systemu finansowania JST;
- ➔ sposobu uwzględnienia wymiaru regionalnego w dokumentach strategicznych opracowywanych na poziomie samorządów regionalnych;
- ➔ wypracowania standardów krajowych z zakresu dostępu do usług publicznych;
- ➔ opracowania krajowej polityki miejskiej – m.in. w oparciu o „przegląd miejski” OECD
- ➔ opracowania i wdrożenia systemu obserwatoriów rozwoju terytorialnego ;
- ➔ opracowanie standardów funkcjonowania Instytucji Wspierających Rozwój Regionalny;
- ➔ przeprowadzenia pilotażu kontraktów terytorialnych;
- ➔ niezbędnych zmian ustaw kompetencyjnych.

System realizacji KSRR

Układ programów

	Cel 1	Cel 2	Cel 3
K O O R D Y N A C J A	Ramowe Zintegrowane Programy Regionalne (dla każdego województwa) obejmujące działania obecnie współfinansowane w ramach EFRR, EFS, EFRROW, środków krajowych		
	Krajowy Program na rzecz Konkurencyjności	Program Operacyjny Polska Wschodnia	Plan działań na rzecz wzmocnienia administracji do zarządzania rozwojem
	Możliwy odrębny program operacyjny dla obszaru metropolitalnego Warszawy	Inne programy realizacji celu 2 skierowane na określone obszary problemowe	Możliwy horyzontalny Program rozwoju (bądź program operacyjny) wsparcia instytucjonalnego
			Projekty w ramach różnych programów: Zintegrowanych programów regionalnych, komponentów programów krajowych celu 1, programów realizacji celu 2
	Programy współpracy terytorialnej realizowane w ramach polityki spójności i polityk zewnętrznych		
Sektorowe programy operacyjne i programy rozwoju oraz inne programy wdrożeniowe skoordynowane w procesie kontraktu terytorialnego			

Ramowe Zintegrowane Programy Regionalne

Ramowe Zintegrowane Programy Regionalne

- Dla zapewnienia efektywności wdrażania polityki regionalnej KSRR zakłada przygotowanie przez samorządy województw 16 **ramowych zintegrowanych programów regionalnych**
- RZPR będą określały, w jaki sposób na poziomie regionalnym **koordynowane i integrowane będą działania** realizowane na rzecz danego regionu z poziomu krajowego i regionalnego przez **różne podmioty publiczne**. Dotyczy to zarówno działań finansowanych ze środków unijnych, jak i krajowych, w tym tych które zostaną włączone w wyniku procesu terytorializacji
- Ramowy charakter RZPR powoduje, iż ich opracowanie będzie niezależne od kształtu polityk europejskich po roku 2013
- RZPR obejmować będą działania podejmowane na poziomie regionalnym dla realizacji celów KSRR wynikające ze zobowiązań określonych w **kontrakcie terytorialnym** (z wyłączeniem działań przewidzianych do realizacji w ramach programów rządowych rozwoju regionalnego zarządzanych przez MRR i o charakterze sektorowym)

Dalsze prace nad KSRR

Równoległe do prac nad dokumentem trwają działania związane z wypracowaniem szczegółowych rozwiązań wdrożeniowych KSRR, m.in. w zakresie:

- ➔ zmian mechanizmów alokacji środków finansowych w ramach polityk publicznych w celu ich ukierunkowania przestrzennego („terytorializacja”)
 - + szczegółowe rozwiązania legislacyjne;
- ➔ racjonalizacji systemu finansowania JST;
- ➔ sposobu uwzględnienia wymiaru regionalnego w dokumentach strategicznych opracowywanych na poziomie samorządów regionalnych;
- ➔ wypracowania standardów krajowych z zakresu dostępu do usług publicznych;
- ➔ opracowania krajowej polityki miejskiej – m.in. w oparciu o „przegląd miejski” OECD
- ➔ opracowania i wdrożenia systemu obserwatoriów rozwoju terytorialnego ;
- ➔ opracowanie standardów funkcjonowania Instytucji Wspierających Rozwój Regionalny;
- ➔ przeprowadzenia pilotażu kontraktów terytorialnych;
- ➔ niezbędnych zmian ustaw kompetencyjnych.

- zasięg obszarów strategicznej interwencji (OSI) wskazany w KSRR indykatywnie
- ich zasięg zostanie precyzyjnie określony **w każdym regionie przez samorząd województwa**, zgodnie z zasadą koncentracji, na podstawie najbardziej adekwatnych dla danego terytorium wskaźników
- działania będą prowadzone na poziomie regionalnym ze wsparciem ze strony ministra rozwoju regionalnego
- w zakresie podnoszenia dostępu do usług publicznych i ich jakości wyznaczone zostaną minimalne standardy na szczeblu krajowym
- w związku z tym, każde województwo samo wyznaczy obszary strategicznej interwencji np. na rzecz podnoszenia dostępu do usług publicznych i ich jakości. Może przy tym skorzystać z metodologii podanej w KSRR, ale również może ją zmodyfikować ze względu na specyficzne uwarunkowania województwa.
- określenie szczegółowego zakresu wsparcia z poziomu krajowego w ramach przyjętych celów KSRR i we wskazanych indykatywnie obszarach strategicznej interwencji odbędzie się na etapie uzgodnień kontraktu terytorialnego
- władze samorządowe będą miały możliwość przedstawienia swojego punktu widzenia odnośnie rzeczywistego występowania negatywnych zjawisk dla rozwoju regionu i wskazania obszarów wymagających wsparcia
- taki sposób wyznaczania OSI będzie zgodny ze wskazanymi w KSRR zasadami: koncentracji geograficznej i tematycznej, partnerstwa i współpracy, subsydiarności oraz podejmowania decyzji na podstawie rzetelnych informacji.

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
polityka.regionalna@mrr.gov.pl